

SLOBODNA DALMACIJA

SJENE: U carstvu (šestog) čula

PIŠE: marko nječić

Film: SJENE; hororska drama; Makedonija, 2008.

Režija: Milče Mančevski

Uloge: Borče Nacev, Vesna Stanojevska

Distribucija: Blitz

Ocjena: ***

Milče Mančevski je svojevrsna makedonska inačica **Jamesa Graya**. Mančevski i Gray zajedno su se proslavili 1994. Gray je s "Malom Odessom" osvojio Srebrnog lava na Veneciji. Mančevski s "Prije kiše" - Zlatnog.

Trebalo im je šest-sedam godina do drugog projekta (Grayjov "U ime pravde" snimljen je 2000., a "Prašina" Mančevskog 2001.), tj. isto toliko i jedna manje do trećeg ("Braća po krvi" i "Sjene" premijeru su doživjeli 2007.).

Obojica, konačno, čitavo vrijeme rade "isti" film, s tom razlikom što Gray ima uporište u krimićima, a Mančevski šara po žanrovima, od mozaične drame ("Prije kiše"), preko

vesterna ("Prašina"), do horora ("Sjene"), zadržavajući tematiku vječnog usuda koji opsjeda duboko ranjene balkanske narode (**Kristijan Milić** dao joj je prilog s "Živima i mrtvima"), te prati modernistička kretanja u sedmoj umjetnosti.

Tako, premda Lazar, junak filma koji ustaje iz mrtvih nakon teške prometne nesreće, eksplicitno ne izgovara "I see dead people!", u "Sjenama" je primjetan utjecaj "Šestog čula" i popularnih priča o (ili sa) pokojnicima što na procjepu "svijeta između" uspostavljaju kontakt s živima izvodeći ih na pravi put ("Oko"), ali i nešto realističnijeg komada trilerske drame, poput "Skrivenog", gdje mirnu površinu protagonistove zbilje uzburkavaju (politički) duhovi prošlosti.

Mančevski nije dorastao **Shyamalanu** ili braći **Pang**, jer horor prečesto cijedi iz već viđenih montažnih mehanizama žanra. No, zato vrlo fino gradi nadnaravno-stvarnosno carstvo čula i slavenskog fatalizma stiješnjenih u dugačkome tunelu na čijem se kraju ne nazire uvijek svjetlost.

